

Nr.25

PIEKTDIENA

2004.gada 26.marts

CENA VIENS PALDIES

"PASACINA" GADSKĀRTĀS

Saulgrieži ir laiks, kad mainās gadalaiki. Latviešiem ir četri saulgrieži, kas saistīs ar saules pārišanu no ziemas uz pavasari – **Lielā diena**, no pavasara uz vasaru – **Jāni**, no vasaras uz rudeni – **Miķeli**, no rudens uz ziemu – **Ziemassvētki**.

Lieldienas ir pavasara saulgrieži – Saules godināšanas svētki. Te vietā atcerēties, ka tautas un baznīcas svētkiem kopīgs ir tikai nosaukums. Turklāt baznīca to ir aizņēmusies no tautas. Nosaukumā ir ietverta šo svētku būtība. Tas ir laiks, kad diena top garāka ("lielāka") par nakti. Mūsu senči jau tālā senatnē svinēja dienu, kad tā kļuva garāka par nakti. Viņi iedūra mietu kalna galā un tad, kad saullēkta ēna bija vienādā garumā ar saulrieta ēnu, zināja – Lielā diena ir klāt. Lielās dienas godāšanu baznīca ir aizvirzījusi prom no pavasara astronomiskā sākuma dienas (20.marts), pieskaņojot saviem kristīgajiem, laika ziņā mainīgajiem svētkiem. Nosaukumu mēs atņemt nevaram, ja nu vienīgi skaidrības labad dēvēt Lieldienas par Lielo dienu un turēt tad un tādā godā, kā to turējusi mūsu tauta un visas citas Eiropas tautas gadu tūkstošiem.

Lielā diena, Liela diena, Lieldiena – tie visi ir jēdzieni, kas dainās lietoti šo svētku apzīmēšanai. Lieldienu svinības parasti ilga trīs dienas. Nozīmīgākie Lieldienu priekšdarbi saistīti ar apģērba gatavošanu un šūpoļu kāršanu, olu krāsošanu, kā arī ar īpašu ēdienu gatavošanu.

Dziedāšana iekļaujas visās Lielās dienas norisēs kā neatņemama sastāvdaļa. Tā saistīs ar sauli un tās sveikšanu, ar pavasara atnākšanu, ar olu krāsošanu, bet jo sevišķi ar šūpoļu kāršanu un šūpošanos. Katru, kas iekāpa šūpolēs, apdziedāja atbilstoši viņa tikumiem, augumam, kā arī viņa attieksmei un attiecībām ar apkārtējo pasauli un ļaudīm.

Galvenais – Lieldienu nedrīkst pavadīt mierīgi, ir jākustas un jādara, jo – kā svētkus nosvinēsi, tā arī dzīvos!

Matriāli no "Gadskārtu grāmatas", žurnāliem "Ieva", "Spicā", "Skola un ģimene"

23.martā "Pasacīņā" uzausa Lielās dienas rīts. Vēl agri, agri no rīta Saulīte rotājās, bet, dienai ejot uz pusdienas pusi, debesis klāja pelēki lietus mākoņi. Mūsu garastāvoklim un svētku priekam tas ne nieka neskādēja.

Lielā diena iesākās ar rituālu – pēršanu ar dzīvības rīksti – pūpolzaru vai plaucētu bērza zaru. Pērienu ar vārdiem: "Apaļš kā pūpols, vesels kā rutks! Veselība iekšā, slimība ārā!" nopelnīja visi. Tagad neviens neslimosim.

Kā jau Lielās dienas rītā, acis jāizmazgā ar strauta ūdeni, lai miegs visu gadu nemocītu, lai būtu gaišs prāts, lai tiktu skaists. To arī darījam. Gan lielie, gan mazie ar miegu šogad nemocīsies un visi būs ar gaišām galvām un skaisti.

Kad acis skaidras, tad kāpām lūkoties vai pavasaris ir atnācis. Ir gan atnācis, jo viss sniegs nokusis, bērnudārza lejā pūpoli krietni pavērušies, piesaulītē narcisēm lieli pumpuri un zālājā spraucas zaļi zāles asni.

Kad pavasaris saskatīts, tad darāms vēl kāds darbs – raganai "jāaizzabina rīklīte ciet" - tas jādara tāpēc, lai skaugī, nelabvēļi neaprunātu, lai runas un sliktās domas aizietu pie viņiem atpakaļ.

Tad saucām Saulīti, dziedājām tai dziesmas un dzinām prom tumsu, lai iet ziemai līdzi. Lai būtu spēks skaļi dziedāt, vārījām "pūpolu putru" – un izrādās, ka tā ir tā pati grūbu putra.

"Lai ir jauki, kad ir jauki, Lieldienās, tad ir jauki" – gājām lustīgās rotaļās un staujos dančos, rīkojām Lielo Pavasara Olu Skrējienu, jo olas sadējušas vistas, zosis, zaķi un kumeļi...

Lielajā dienā šūpojas un dej pati pasaule, bet mēs šupojāmies savās, nu jau tradicionāli katru gadu uzslietās un izpušķotās šūpolēs ar apdziedāšanos. Katram, kas sēdās šupolēs, tika sava četrrindīte.

Un tam visam galā lielā knallēšanās ar olām un olu ēšana! Un tikai ar sāli, - lai meli nepaspruktu!

Ineta

"PĀSACINĀS" INTERVIJAS

 Sagatavošanas grupas bērnu iespaidi pēc Lielās dienas sagaidīšanas.

Kitija – Man patika šūpoties. Uz olas es uzzīmēju zaķīti, šūpoles, zvaigznītes un sniegpārsliņas, un tad likām vārīties. Vakar sitāmies ar olām. Andrim gan palika vesela ola.

Andis – Sēdāmies šūpolēs šūpoties. Tētis sīpolu mizās vārīja olu. Mēs sitām olas un ēdām. Karotē nesām neīstu olu. Man patika rotaļa par saulīti.

Niks K. – Lieldienu svinējām, šūpolēs šūpojāmies, sitām olas, ēdām un uzkaisījām sāli, lai nebūtu plika ola. Mana ola visa nebija nokrāsojusies.

Līva – Vakar bija Lielā diena, jo tur bija šūpoles un varēja sisties ar olām un pie tevīm bija jāiet pēc sāls, lai nemelotu. Kāpām uz sola, lai redzētu pavasari – redzējām pūpolus. Man patika spēlēt spēli “Sveiks, kaimiņ! Priecīgas Lieldienas!” Ritai bija galvā zaķa maska.

Santa – Vakar man ļoti patika šūpoties un kā sitāmies ar olām. Man bija zila ola. Patika spēle par veco raganu. Man patika apdziedāšanās dziesmiņas, kad mēs šūpojāmies un dziesmiņa “Es ar Sauli saderēju”, un olu nešana karotē.

Brenda – Pagalmā dziedājām par saulīti. Eglītē sējām diedzīņus, lai aizsietu raganai mēlīti. Gājām rotaļu “Vecā ragana”. Olas dauzījām un ēdām, un kaisījām sāli, jo pliku olu nevar ēst.

Pēteris – Gaidījām pavasari. Andrītis visiem sasita olas. Tad mēs tā ēdām. Man ļoti patika dziedāt “Es ar sauli saderēju”. Patika šūpoties.

Andris – Vakar bija Lielā diena. Patika šūpoties. Es visiem sadauzīju olas, jo man bija visstiprākā ola. Patika dziedāt par tumsu. Es biju priecīgs.

Justīne – Man ļoti patika šūpoties. Es sasitu vadītājas olu. Gājām rotaļu par raganu un aizsējām viņai mēlīti, lai nerunā neko sliktu.

Emīls – Man patika nest neīsto olu karotē un šūpāties. Man bija dzeltena ola. Mamma to izvārīja kumelītēs. Ar olām sitāmies, iesējām dzīpariņus eglītē.

Staņislavs – Šūpojāmies, sitāmies ar olām. Mana ola bija dzījā krāsota – sarkana ar zilu. Olas ēdām un bērām sāli virsū. Gājām rotaļas.

Augusts – Vakar bija Lieldiena. Uz karotēm nesām olas, dziedājām dziesmas, šūpojāmies, sitāmies ar olām. Mana ola bija brūna ar oranžu.

Māris – Mēs ar Kitiju sitām olas. Mēs ar mamma olu krāsojām ar sīpolu mizām un bieti. Tās aptinām ap olu un likām vārīties. Man patika dziesmas un rotaļas.

Miks – Patika šūpoties. Man bija rozā ola. Tā bija krāsota ar nagu laku. Mēs kāvāmies ar olām, kāpām uz soliem, lai redzētu, cik tālu pavasaris.

Dāvis – Man ola bija nokrāsota ar krītiņu. Mēs sitām olas, šūpojāmies, gaidījām pavasari. Ar dziju sējām raganai mēlīti. Gājām rotaļās.

Sarma

"PĀSACINĀS" PĀSAKĀS

 Rakstnieci Margaritai Stārastei februāra beigās aprite ļa 90 gadi. Laikā no 1.-5.martam lielāko grupu bērni apmeklēja Mūrmuižas bibliotēku – informācijas centru, kur Gundega bērniem priekšā lasīja Margaritas Stārastes pasaku grāmatas.

Tika lasītas pasakas “Tas notika Dīžmežā”, “Zīļuks” “Ieviņa Āfrikā”, “Ziemas pasaka” un citas.

Šī 4.grupas bērnu pasaka tapusi skatoties brīnišķīgos un mīlos Margaritas Stārastes zīmējumus. Pasaku pierakstīja Daiga.

Piedzīvojumi mežā

No Dieva lielā sniega mākoņa lejup lidoja sniegpārsliņas. Tās uzsnilga uz koku zariem, uz lielās egles, uz sūnām, uz zaķa ūsām, uz vāveres astes un visur citur, kur tik spēja. Apsniga arī Lielā Lāča māja. Ziema bija ieradusies paciemoties mežā. Sākumā mežā iemītnieki bija izbrīnījušies, jo sen nebija redzējuši tik daudz baltuma un sniegpārsliņu. Zaķis pat mēģināja izkausēt sniegpārsliņas uz savām ūsām. Vēvere ātri nesa paslēpt čiekurus savā pagrabā, lai tie neapsnigtu balti un pēc tam nebūtu jāmeklē. Lācis izlīda no savas migas, lai redzētu, kas par traci. Beigu beigās visi nopriecājās par Ziemu un gribēja sagādāt tai pārsteigumu kā dāvanu.

Zvēri salasījās kopā un nolēma izvizināt Ziemu lielākajās kamanās. Viņi Ziemu izvizināja pa tacīnām, pa brikšņiem, pa ceļiem un neceļiem, pa kupenām.

Pēkšņi Ziema izkrita no kamanām. Ak, tavu jautrību! Un iekrita pati savā sniegā, ka pārslas vien pa gaisu pajuka! Mazie Meža Rūķiši apsniga balti. Sniega tagad pietiks visur – gan sniegavīriem, gan braukšanai, šķūkšanai, ripošanai pa sniegū.

Arī pikošanās ar Ziemu bija varena. Pikas lidoja tik ātri, ka pat Vecā Vārna tās nevarēja saskaitīt. Mežā bija atnākuši ziemas prieki.

SOS! Mans bērns zog un melo!

Vecāki ir izmisumā – ja bērns jau tagad, trīs pieci gadu vecumā, melo un zog, kas notiks vēlāk?!

Konsultē psihoterapeite Inta Kalniņa:

Mazais Minhauzens. Iemesli, kāpēc bērns šajā vecumā melo, parasti ir divi.

Pirmais: vecumā no trim līdz pieciem gadiem mazais joprojām pasaulē veras krietni vien bērišķīgāku skatienu. Nepatiesas ziņas, kuras vecāki sauktu par meliem, viņš neatšķir no patiesības. Fantāzijas, sapņi, jūtas viņa galvā sajaukušās ar realitāti, un robežu likšanas ceļš starp tiem vēl tikai sākas.

Otrais: mazais melo, lai sevi pasargātu. Šīs psiholoģiskās aizsardzības mehānisms ieslēdzas brīžos, kad viņš aptver – esmu rīkojies sociāli nepieņemamī. Tomēr arī šie meli nav apzināta kaitniecība – tie pašam šķiet dabiskāki par dabisku. "Nē, nē, negrūdu es – bet gan viņš!" bērns taisnojas un ar pirkstu rāda uz rotaļu biedru. Agresiju, kas mīt pašā, viņš neapzināti pārnes uz citu bērnu.

Satraukumam, ka, neatmaskojot melus, vecāki it kā mudinātu bērnu mānīties vēl un vēl, nav nekāda pamata. Pieaugušie mazajam nevar pārmest par sapņiem un fantāzijām un prasīt atbildību par to, ko viņš nesaproš. Atliek vien pieņemt, ka šķietamie meli ir normāla, vecumam atbilstoša parādība. Laikam ritot, tā kļūs mazāk izteikta.

Manīgais čiepējs. Vai bez atļaujas paņemt svešu mantu vienmēr nozīmē zagt? Iedomāsimies sevi līdzīgā situācijā: esam ieradušies svešā pasaulē, un mums nav ne mazākās nojausmas, kādi likumi tajā valda. Sākumā vadāmies tikai pēc iekšējiem impulsiem un tikai pamazām – soli pa solītim – sākam aptvert nosacījumus, kurus noteikuši citi.

Katram ir savs mācīšanās temps – viens jau skaidri atšķir savas lietas no citiem piederošām, otrs to vēl tikai mācās, bet vēl kādam šai izpratnei būs nepieciešami vairāki gadi. Kārdinājums pēc mantām ir liels, izpratne par labu un sliktu uzvedību – vēl neskaidra.

Vecākiem pacietīgi un konsekventi jāstāsta par sociālajām normām: "Kā tu justos, ja kāds paņemtu tavu mīļāko mantu? Vai tev tas patiktu?" Tamlīdzīgus jautājumus gan nekad nevajadzētu pārrunāt dusmās – tad rezultāta nebūs.

Mazajam nepieciešams daudz pozitīvu impulsu. Jo pozitīvāku veidojam bērna pašvērtējumu, jo vienkāršāk viņš apzinās, izjūt pats sevi un reizē ar to arī robežas starp "mans" un "ne mans". Dažādās situācijās saņemis emocionālu izpratni, nevis nosodījumu, mazais liek aiz auss - ja kaut ko kārojas, to var paprasīt, nevis vienkārši paņemt.

Kā signāllampiņa

Reizēm vecumā no trim līdz pieciem gadiem melošana un zagšana nav saistīta ar neapgūtām sociālajām normām, bet līdzīgi signāllampiņai liek manīt – ģimenē kaut kas nav kārtībā. Kā atšķirt vienu no otru? Ja zagšana un melošana atkārtojas regulāri līdzīgās situācijās, visdrīzāk tas ir signāls vecākiem. Ko bērns grib ar to teikt?

- ✓ Bērns var mānīties **apzināti**, jo zina – ja šādā situācijā teiks patiesību, dabūs pa ausīm.
- ✓ **Mazais, iespējams, zog emocionāla tukšuma izjūtas** dēļ. Varbūt netiek piepildītas viņa pamatvajadzības: alkas pēc vecāku mīlestības, sapratnes un regulāriem uzmanības apliecinājumiem.
- ✓ **Zagšana var būt neapzināts protests.** Kaut kas attiecībās nav kārtībā, un mazais tā liek manīt savas dusmas pret vecākiem.
- ✓ **Četrgadīgs vai piecgadīgs bērns var zagt pašapziņas** trūkuma dēļ: ja reiz es neesmu vērtīgs, draudzību no citiem mēģināšu nopirkta, - un tam nepieciešama nauda.
- ✓ **Varbūt ģimenē trūkst jebkādu robežu.** Mazais radis klausīt impulsiem. Aizliegumu, kas viņam palīdzētu izprast dzīves likumības, nav bijis. Visbiežāk bērnam viss tiek atļauts tad, ja pieaugušais baidās no šķietami nepiedienīgām jūtām pret savu atvasi – naida vai dusmām. Arī zagšanai tad netiek veltīta nekāda vērība.

Jo dziļāk vecāki raduši domāt par attiecībām – arī attiecībām ar bērnu-, jo drīzāk viņi pamanīs briesmu signālu. Ja bērns sevi ar meliem sargā, varbūt vecāki ir pārāk bargi... Ja bērns zog, varbūt, viņam trūkst uzmanības... kāpēc bērns neprasīja kāroto?... Ne jau bērns jāmaina, bet jāmainās vecākiem. Taču – vecāki, kas iestiguši bailēs, vai tikai mājās neaug potenciālais noziedznieks, nav spējīgi bērnam palīdzēt.

Vispirms pašiem vecākiem jāatzīst – jā, acīmredzot mūsu ģimenē pastāv problēmas, bet jāmēģina tikt ar tām galā. Domājot. Analizējot. Mainot ierasto uzvedību. Reaģējot citādi. Slavējot. Pievēršot uzmanību pozitīvajam bērnā.

Kā tieši rīkoties?

- ✗ Pieaugušie nedrīkstētu pievilt bērna uzticību – ja viņš godīgi izstāsta par nedarbu, bet saņem sodu, drīz vien aptver, ka nesāpīgāk būs melot līdz pēdējam.
- ✗ Saudzējot bērna jūtas, paņemtās mantas nevajadzētu atdot publiski – tas var būt vēl sāpīgāks sods par pēršanu.
- ✗ Ja bērns saņem sodu – emocionālu vai fizisku, bet nejūtas sodīts taisnīgi, problēma samilzt vēl lielāka. Arvien stiprāka kļūst izjūta, ka vecāki viņu nemīl nemaz... Varbūt viņš pārtrauc zagti, bet dara to tikai baiļu dēļ, - un tā nav labākā motivācija.

“PĀSACINĀS” VALODIŅA

Pēteris plēšas ar Andi.

Andis: “Ou, tu man pamodināji sisniņu.”

Pēteris: “Jocīgais, sirsniņa visu laiku strādā!”

Andis stāsta: “Man mājās vienā reizē pazuda ektrība”.

(elektrība)

Dāvis stāsta auklītei: “Zini, auklīte, mans tētis strādā darbiņā ar koku!”

Pa logu lidinās atmodusies muša un sīc.

Andis: “Ko trokšņo? Jāspiež tevi nost vai arī lido uz alu!”

Andris: “Andi, tu traks vai! Mušas ir svēti radījumi, tad jau labāk lai lido uz alu”.

Guļamistabā Līva ar Laumu pārgērbjas pēc ritmikas nodarbības. Līva prāto: “Mēs, Laumiņa, esam lēnie divplākšņi. Esam palikušas pēdējās”.

Līva: “Audzinātāj, nogriez lūdzu man taisni papīra lapiņas!”

Viola: “Tu taču, Līviņ, pati māki tā lēnām, glīti nogriezt!”

Līva: “Ai, nē! Nenogriezīšu taisni, tad būs liela brēka! Brenda bārsies”.

“PĀSACINĀS” DARBĪNI APRILĪ

✓ Sporta aktivitātes “*Laukā laidu kumeliņu...*” 23.04.

✓ “*Pasacīnai*” – 19. - Folkloras kopas veidotais koncerts “Dzimšanas dienā” 27.04.

✓ Folkloras kopas “*Pasacīna*” brauciens uz Tālās Gaujmalas novada sarīkojumu 30.04.

✓ Valsts eksāmens un diplomdarba aizstāvēšana pirmsskolas pedagoģijā un psiholoģijā 03.04.

✓ Talka kopā ar vecākiem – baļķu mizošana, sporta elementu uzstādīšana ...04.

SVEICAM ! SVEICAM ! SVEICAM !

✿ VĀRDA DIENĀ

*Māj grāmatīnas, rotaļlietas,
Ir modušies jau draugu daudz,
Un tāles vakar neizietas,
No jauna atkal tevi sauc.*

/A.Krūklis/

VENTI	06.03.
SILVIJU	10.03.
AGITU	11.03.
MĀRU	25.03.

✿ DZIMŠANAS DIENĀ

*Nu celies augšā, saulei smaidot,
Laiks miedziņu tev projām dzīt.
It visa dzimtā zeme gaidot,
Tev laipni teic: “Labrīt, labrīt!”*

/A.Krūklis/

EDIJU DĀVI REČU	05.03.
KLĀVŪ RENĀRU TŪTINU	05.03.
TĪNU DINU MIĶELSONI	12.03.
VЛАДИСЛАВУ KONONOVICI	14.03.
MĀRI LOIKO	17.03.
RAINERI LOIKO	19.03.
MIKU DREVINSKI	19.03.
LĪVU VALENTĪNU AKMENTIŅU	21.03.
RIČARDU ELVI ZUJEVU	25.03.
KRISTU LOIKO	25.03.
ALIJU LĒNERTI	26.03.
NIKU SIMSONU	30.03.

“PĀSACINĀS” PALDIES

✿ 2.gripiņas audzinātājas un bērni saka lielu PALDIES Lauras Samantas mammītei par jaukajām pirkstiņu lellītēm! Tās piedalīsies izstādē “Mana rotaļlieta”.

✿ Sagatavošanas grupas saime savu PALDIES saka Emīla vecākiem un vecvecākiem par milzīgo Lieldienu salmu zaķi, zariem plaucēšanai un paipalu oliņām!

PALDIES Māra mammītei par puzuri!